

น้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จังหวัดนครปฐม

ประชาชนในตำบลบางปลาขาดความรู้เรื่องสุขอนามัยและคิดว่าน้ำดื่มที่ถูกสุขลักษณะนั้นสามารถใช้น้ำดิบจากแหล่งใดก็ได้ และประชาชนบางส่วนซื้อน้ำดื่มซึ่งมีราคาแพง เนื่องจากในตำบลไม่มีสถานที่จำหน่ายน้ำดื่มในชุมชน มีเพียงร้านค้าจำหน่ายของเอกชนซึ่งขายน้ำดื่มในราคาตามตลาดกำหนด องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาจึงจัดประชาคมค้นหาความต้องการของประชาชนในชุมชน ผลสรุปคือประชาชนมีความต้องการให้ในชุมชนมีการผลิตน้ำดื่มภายในตำบล เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำดื่มจากร้านค้าเอกชน และเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วย ประกอบกับในปี 2545 รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: บางเลน

จังหวัด: นครปฐม

ประชากร: 7,000 คน

พื้นที่: 29.09 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

ปี 2545 อบต.บางปลาดำเนินการผลิตน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลให้ได้รับบริโภคน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

อบต.บางปลาบริหารจัดการโครงการน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิต โดยมีการดำเนินงานตามข้อบังคับและมีการตรวจสอบ เพื่อให้ทีมคณะบริหารของกลุ่มมีความถูกต้องชัดเจนตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับที่กำหนด

1. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร จำนวน 9 คน และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายจัดซื้อ (2 คน) ฝ่ายการตลาด (4 คน) ฝ่ายการเงิน/บัญชี (2 คน) ฝ่ายตรวจสอบ (2 คน) และ ฝ่ายดำเนินการผลิต (40 คน) รวมทั้งคณะที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการอีก 3 ท่าน คือ เจ้าอาวาสวัดบางปลาปลัดอบต.บางปลา และหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลบางปลา

2. อบต.บางปลาและคณะกรรมการบริหารงานร่วมกันสำรวจตรวจสอบและแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงาน

3. การผลิตน้ำดื่มใช้ระบบการฆ่าเชื้อด้วยอุลตราไวโอเลต(Ultraviolet) และระบบรีเวอร์ส ออสโมซิส (Reverse osmosis)

4. คณะกรรมการบริหารโครงการกำหนดราคาจำหน่ายน้ำดื่ม ดังนี้

- แกลลอนบรรจุน้ำดื่ม (ชนิดเหลี่ยม และชนิดกลม) ขนาดบรรจุ 20 ลิตร
 - ในกรณีที่กลุ่มบริการส่ง คิดค่ามัดจำ 100 บาท/แกลลอน ค่าน้ำ 10 บาท/แกลลอน
 - ในกรณีที่ผู้ซื้อมารับเอง คิดค่ามัดจำ 100 บาท/แกลลอน ค่าน้ำ 8 บาท/แกลลอน
- ขวดบรรจุน้ำดื่ม
 - ขวดขนาดเล็กความจุ 0.5 ลิตร ราคา 18 บาท/โหล
 - ขวดขนาดกลางความจุ 950 ลูกบาศก์เซนติเมตร ราคา 19 บาท/โหล
 - ขวดขนาดใหญ่ความจุ 1.5 ลิตร ราคา 24 บาท/โหล

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

- งบประมาณสนับสนุนจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจกองทุนหมู่บ้าน เป็นเงินจำนวน 530,000 บาท เพื่อดำเนินการดังนี้
 - ซื้อเครื่องผลิตน้ำดื่ม เป็นเงิน 414,000 บาท
 - ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ในการผลิต 67,000 บาท
 - ค่าจ้างเหมาบริการปรับปรุงสถานที่ 49,000 บาท
- อบต.บางปลาสนับสนุนการจัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์เพิ่มเติมเป็นเงิน 50,000 บาท
- ประธานกลุ่มสตรีบางปลาบริจาคเงินจำนวน 14,000 บาทสำหรับค่าไฟฟ้า-น้ำประปา
- เจ้าอาวาสวัดบางปลาได้ให้สถานที่/อาคารหลังเก่าของวัดเพื่อซ่อมแซมเป็นสถานที่ผลิตน้ำดื่ม

อุปกรณ์/เครื่องมือ

- เครื่องผลิตน้ำดื่ม จำนวน 1 เครื่อง
- เครื่องกรองน้ำ 1 เครื่อง
- ถังสแตนเลส 2 ถัง
- ปั้มน้ำ 1 เครื่อง
- แกลลอนบรรจุน้ำดื่ม(ชนิดเหลี่ยมและชนิดกลม) จำนวน 200-300 แกลลอน/เดือน
- ขวดบรรจุน้ำดื่ม (ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่) จำนวนประมาณ 5,000 ขวด/เดือน

บุคลากร

- คณะกรรมการบริหาร จำนวน 9 คน
- คณะกรรมการฝ่ายจัดซื้อ 2 คน
- คณะกรรมการฝ่ายการตลาด 4 คน
- คณะกรรมการฝ่ายการเงิน/บัญชี 2 คน
- คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ 2 คน
- คณะกรรมการฝ่ายดำเนินการผลิต 40 คน
- คณะที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการอีก 3 คน
- กลุ่มสตรีบางปลา จำนวน 30 คน ทำหน้าที่ดำเนินงานผลิตน้ำดื่ม สร้างเสริมคุณภาพชีวิต

ขั้นตอนในการดำเนินการ

กิจกรรม	ระยะเวลา เดือน/ พ.ศ. 2544-45							ผู้รับผิดชอบ
	11	12	1	2	3	4	5	
1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจระดับตำบลของผู้นำ								-อบต.บางปลา
2. จัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อค้นหาความต้องการของประชาชนในตำบล								-อบต.บางปลา/ ประชาชนในตำบล
3. จัดเวทีประชาคมตำบลอีกครั้งเพื่อเสนอโครงการน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิต								-อบต.บางปลา/ ประชาชนในตำบล
4. ส่งโครงการให้สำนักงานพัฒนาชุมชนช่วยพิจารณา								-อบต.บางปลา/ สำนักงานพัฒนาชุมชน
5. เสนอของบจัดซื้อเครื่องและวัสดุอุปกรณ์								-อบต.บางปลา

กิจกรรม	ระยะเวลา เดือน/ พ.ศ. 2544-45							ผู้รับผิดชอบ
	11	12	1	2	3	4	5	
6. ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์								-อบต.บางปลา
7. จัดซื้อเครื่องและอุปกรณ์พร้อมติดตั้งในการผลิตน้ำดื่ม								-อบต.บางปลา
8. ประสานงานกับทางสถานีอนามัยตำบลบางปลา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ บางเลน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐมเพื่อรับการสนับสนุนด้านวิชาการ พร้อมทั้งตรวจ/รับรองคุณภาพน้ำดื่มของโครงการ								-อบต.บางปลา/ สถานีอนามัยตำบล บางปลา/สำนักงาน สาธารณสุขอำเภอ บางเลน และ สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด นครปฐม
9. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการและรวมกลุ่มสตรีบางปลา								-อบต.บางปลา/ คณะกรรมการ บริหารโครงการ/ กลุ่มสตรี
10. เริ่มดำเนินการผลิตและจำหน่าย								-อบต.บางปลา/ คณะกรรมการ บริหารโครงการ/ กลุ่มสตรี

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร -- -- บทบาทความร่วมมือ --

สถานีอนามัยตำบลบางปลา / สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ บางเลน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม
-ให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง และประเมินผลคุณภาพของน้ำดื่ม

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ บางเลน
-เสนอแนวคิดพร้อมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการสำหรับการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ประชาคมตำบล / ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน / ประชาชน
-ร่วมจัดเวทีประชาคมเพื่อเสนอความต้องการ ตลอดจนจนร่วมเป็นสมาชิก/คณะกรรมการดำเนินงานผลิตน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิต

เจ้าอาวาสวัดบางปลา
-ให้สถานที่/อาคารหลังเก่าของวัดเพื่อซ่อมแซมเป็นสถานที่ผลิตน้ำดื่ม

เจ้าอาวาสวัดบางปลา

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในชุมชนขาดความรู้เรื่องสุขอนามัยและคิดว่าน้ำดื่มที่ถูกสุขลักษณะนั้นสามารถใช้น้ำดิบ

จากแหล่งใดก็ได้ ประกอบกับประสบปัญหาน้ำดื่มราคาแพง เนื่องจากในตำบลไม่มีสถานที่จำหน่ายน้ำดื่มในชุมชน มีเพียงร้านค้าจำหน่ายของเอกชนซึ่งขายน้ำดื่มในราคาตามที่ตลาดกำหนด และยังไม่มีกรรวมกลุ่มเพื่อผลิตน้ำดื่มภายในตำบล

หลังการดำเนินการ

1. น้ำที่ใช้ในการผลิตน้ำดื่มของตำบลนั้นใช้น้ำจากประปา น้ำดื่มได้ของกรมอนามัย (ในราคาซื้อ 7 บาท/หน่วย) ดังนั้นน้ำดื่มที่ผลิตจึงสะอาด และซึ่งประชาชนในชุมชนสามารถซื้อน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย มีคุณค่า ในราคาน้ำดื่มยุติธรรม
2. โครงการน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิตมีสมาชิกกลุ่มสตรีบางปลา จำนวน 30 คน ทำการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าและผลิตเพื่อจำหน่ายในสถานที่ผลิต ซึ่งปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนประมาณ 10,000 บาท/เดือน และสามารถทำรายได้ให้แก่กลุ่มได้ประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้า(น้ำดื่ม) ยังไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้า ในด้านการให้บริการสู่ผู้บริโภคถึงที่บ้าน	1. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้าใจ พร้อมทั้งเสนอส่วนลดแก่ลูกค้า(ชุมชน/ผู้บริโภค) ที่มารับสินค้าด้วยตนเอง
2. ระยะแรกชุมชนมีความเห็นว่าโครงการฯ จึงทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนไม่มากเท่าที่ควร	2. ชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับชุมชน โดยเน้นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พร้อมทั้งจัดระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน
3. การคัดค้านจากผู้ประกอบการที่เป็นเอกชน และผู้ค้ารายย่อยในชุมชน	3. ชี้แจงให้ผู้ประกอบการคำนึงถึงความร่วมมือ ความสามัคคีของชุมชน ตลอดจนการฝึกให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อลดการพึ่งพาทภายนอก เป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนร่วมกัน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. อบต.บางปลามีความตั้งใจจริง ความชัดเจนในการดำเนินโครงการนี้ ตลอดจนมีแนวคิดด้านการวางแผนดำเนินงาน และการให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม
2. ความร่วมมือในการบริหารจัดการของผู้นำและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการช่วยเหลือกลุ่มฯ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ
4. โครงการน้ำดื่มมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้งมีความสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของชุมชน ด้านวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นน้ำดื่มเนื่องจากใช้น้ำจากแท่งน้ำประปาของสถานีอนามัยตำบลซึ่งตั้งอยู่ติดกับโรงผลิตน้ำดื่ม ได้รับความนิยมนจากชุมชนและตำบลใกล้เคียง จึงคาดว่าจะมีความต่อเนื่องรวมทั้งชุมชนที่ได้จัดทำขึ้นต่อไปในอนาคต

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการผลิตน้ำดื่มสร้างเสริมคุณภาพชีวิตมีความเป็นรูปธรรมและประสบผลสำเร็จ โดยสามารถจำหน่ายทั้งในชุมชนและขยายกว้างไปยังตำบลข้างเคียง ซึ่งในอนาคตจะเพิ่มการผลิตน้ำดื่มให้

สอดคล้องกับงานผลิตน้ำดื่ม เพราะเป็นที่สนใจของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของทุกชุมชน ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วถึงกันทุกชุมชน เนื่องจากได้กลุ่มสตรีตำบลบางปลาเป็นกลุ่มผู้รับผิดชอบบริหารจัดการ รวมทั้งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการขอใบอนุญาตการผลิตของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สังกัดจากกระทรวงสาธารณสุข เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพและกรรมวิธีการผลิตที่ถูกต้องอนามัย

บทเรียนที่ได้รับ

บทเรียนที่ได้รับนับว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการเริ่มต้นวิถีใหม่ซึ่งชุมชนได้เรียนรู้ อุปสรรค ปัญหา ที่เกิดขึ้น จากการไม่เห็นด้วยของกลุ่มเอกชนและชุมชนยังขาดความเชื่อมั่น แต่ด้วยความตั้งใจจริง และความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งของทีมทำงาน จนทำให้ชุมชนเกิดการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความตระหนักที่จะสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

1. ศักยภาพของผู้บริหารอบต. ที่ต้องการสร้างการพัฒนาและแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ตลอดจนความคิดที่จะให้เกิดความสามัคคี เอื้ออาทร เพิ่มรายได้ อีกทั้งควรคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนนั้นๆ ร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีข้อมูลประกอบ
2. ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล และขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสำราญ หงส์มัจฉา
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา
ที่อยู่ : 59 หมู่ 10 ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 73130
โทรศัพท์ : (034) 301 – 031 (09) 890275
โทรสาร : (034) 301 – 031

ชื่อ-นามสกุล : นายมิน ทองใบ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา
ที่อยู่ : 59 หมู่ 10 ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 73130
โทรศัพท์ : (034) 301 – 031 (01) 9161031
โทรสาร : (034) 301 – 031

ชื่อ-นามสกุล : นายพรทิพย์ รอดสำราญ
ตำแหน่ง : สมาชิกกลุ่มสตรีบางปลา
โทรศัพท์ : (01) 8431327

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	59 หมู่ 10 ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 73130
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	29.09 ตารางกิโลเมตร 3,376,923.41 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	6,117,765.08 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	7,000 คน
จำนวนครัวเรือน	1,286 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	25,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ในอดีตตำบลบางปลามีศิลปวัฒนธรรมและสิ่งล้ำค่ามากมาย เช่น วัดบางปลา เป็นวัดที่เก่าแก่เป็นศิลปะที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีความงดงาม ส่วนวัดเกาะแรด มีสิ่งก่อสร้างที่ล้ำค่าและควรอนุรักษ์เช่นกัน สำหรับโรงเรียนวัดเกาะแรดมีอังกะลุงซึ่งเป็นศิลปะที่เก่าแก่ ตำบลบางปลาประชากรมีชุมชน 2 กลุ่มหลัก คือ เชื้อสายไทย 70% และลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ประมาณ 30% ซึ่งถือว่าวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่ชาวตำบลบางปลาให้ความสำคัญ และได้ร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีนี้โดยการร่วมจัดตั้งศูนย์ทอผ้าของไทยทรงดำและประเพณีเกี่ยวกับไทยทรงดำที่มีการจัดงานแสดงทั้งส่วนกลางและระดับจังหวัดโดยทุกครั้งที่มีการเชิญชุมชนไทยทรงดำจากตำบลบางปลาไปเผยแพร่การแสดงเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักด้านเกษตรกรรม คือ การทำนา ทำสวน ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงเป็ด เนื่องจากตำบลบางปลาเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่ทรัพยากรดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก ชาวบ้านที่ทำสวนนิยมปลูกกล้วยตามร่องสวน และมีการเลี้ยงเป็ดจำนวนมากในพื้นที่